

Kongon demokraattinen tasavalta: Floribert Chebeya Bahiziren tapaus

Euroopan parlamentin päätöslauselma 17. kesäkuuta 2010 Kongon demokraattisesta tasavallasta: Floribert Chebeya Bahiziren tapaus

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Kongon demokraattisesta tasavallasta,
  - ottaa huomioon kesäkuussa 2000 allekirjoitetun Cotonoun kumppanuussopimuksen,
  - ottaa huomion AKT:n ja EU:n yhteisen parlamentaarisen edustajakokouksen 22. marraskuuta 2007 antaman päätöslauselman tilanteesta Kongon demokraattisessa tasavallassa ja erityisesti maan itäosassa sekä tilanteen vaikutuksesta alueeseen,
  - ottaa huomioon Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokouksen 24. lokakuuta 2005 antaman päätöslauselman 60/1 vuoden 2005 huippukokouksen tuloksista ja erityisesti päätöslauselman 138–140 kohdat, jotka koskevat velvollisuutta suojella väestöjä,
  - ottaa huomioon komission varapuheenjohtajan / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan Catherine Ashtonin tiedottajan 3. kesäkuuta 2010 antaman lausunnon Floribert Chebeya Bahiziren julmasta kuolemasta,
  - ottaa huomioon vuonna 2004 annetut ihmisoikeuksien puolustajia koskevat Euroopan unionin suuntaviivat ja edustustojen päälliköiden 20. maaliskuuta 2010 hyväksymän paikallisen strategian suuntaviivojen täytäntöönpanemiseksi Kongon demokraattisessa tasavallassa,
  - ottaa huomioon YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1856 (2008) MONUC:n toimivaltuuksista,
  - ottaa huomioon työjärjestyksen 122 artiklan 5 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että Floribert Chebeya Bahizire, La Voix des Sans Voix (VSV) -ihmisoikeusjärjestön johtaja, löydettiin kuolleen autostaan Kinshasassa keskiviikkona 2. kesäkuuta 2010 sen jälkeen kun hänet oli kutsuttu poliisin kuultavaksi,
- B. ottaa huomioon, että tiedotusvälineiden mukaan tiistai-iltapäivänä 1. kesäkuuta 2010 Floribert Chebeya Bahizire sai keskuspoliisiasemalta puhelun, jossa häntä pyydettiin osallistumaan kokoukseen Kongon demokraattisen tasavallan poliisipäällikön ylitarkastaja John Numbi Banza Tambon kanssa; ottaa huomioon, että poliisiasemalle saavuttuaan Floribert Chebeya Bahizire ei saanut yhteyttä ylitarkastajaan ja ilmoitti perheelleen tekstiviestillä, että hän palaisi kaupunkiin,
- C. ottaa huomioon, että Floribert Chebeya Bahizire saavutti maanmiestensä ja kansainvälisen yhteisön kunnioituksen ja ihailun 1990-luvulta lähtien Kongon

demokraattisessa tasavallassa demokratian ja ihmisoikeuksien puolustajana tekemällään työllä, jossa hän käsitteli armeijan korruptiota, puolisolitaallisten joukkojen ja ulkomaalaisten poliittisten voimien välisiä yhteyksiä, perustuslain voimassa pitämistä, laittomia vangitsemisia, mielivaltaisia pidätyksiä ja vankilaolojen parantamista,

- D. ottaa huomioon, että Fidèle Bazana Edadi, Floribert Chebeya Bahiziren autonkuljettaja, on edelleen kateissa,
- E. ottaa huomioon, että Floribert Chebeya Bahiziren perheelle ei annettu lupaa tarkastaa hänen ruumistaan ja tilasta, jossa hänen ruumiinsa oli löydettyäessä, on annettu ristiriitaisia lausuntoja,
- F. ottaa huomioon, että ilman oikeudenkäyntiä, pikaisesti ja mielivaltaisesti toimeenpantuja teloituksia käsittelevä YK:n erityisraportoija Philip Alston totesi, että tapon olosuhteet viittaavat vahvasti siihen, että sen takana ovat viralliset tahot,
- G. ottaa huomioon, että ylitarkastaja Numbi Banza Tambo pidätettiin virastaan toistaiseksi ja kolme muuta poliisia pidätettiin tapon vuoksi; ottaa huomioon, että apulaispoliisipäällikkö eversti Daniel Mukalayi on tietojen mukaan tunnustanut Chebeya Bahiziren tapon esimiehensä ylitarkastaja Numbi Banza Tambon käskystä,
- H. ottaa huomioon, että Chebeya Bahizire oli kertonut Amnesty Internationalille useassa yhteydessä, että hänestä tuntui, että häntä seurattiin ja että turvallisuuspalvelu valvoi häntä,
- I. ottaa huomioon, että komission varapuheenjohtaja / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja Catherine Ashton, YK:n pääsihteeri Ban Ki-moon, YK:n ihmisoikeusvaltuutettu Navi Pillay, ilman oikeudenkäyntiä, pikaisesti ja mielivaltaisesti toimeenpantuja teloituksia käsittelevä YK:n erityisraportoija Philip Alston ja Kongon demokraattisessa tasavallassa olevien YK:n rauhanturvajoukkojen komentaja Alan Dos ovat kaikki antaneet julkilausumat, joissa tuomitaan Floribert Chebeya Bahiziren murha ja ovat vaatineet riippumatonta tutkintaa,
- J. ottaa huomioon, että tappaminen on lisääntynyt osana ihmisoikeuksien puolustajien, toimittajien, poliittisten vastustajien, uhrien ja todistajien häirintää ja uhkailua Kongon demokraattisessa tasavallassa; ottaa huomioon, että lukuisia toimittajia ja ihmisoikeusaktivisteja on tapettu epäilyttävissä olosuhteissa Kongon demokraattisessa tasavallassa viimeisen viiden vuoden aikana,
- K. ottaa huomioon, että useat kansalaisjärjestöt ovat havainneet, että ihmisoikeuksien puolustajien sortaminen on lisääntynyt Kongon demokraattisessa tasavallassa kuluneen vuoden aikana, laittomat pidätykset, syytteen asettamiset, uhkailu puhelimessa ja toistuva kutsuminen kuultavaksi tiedustelupalvelun tiloihin mukaan luettuina,
- L. ottaa huomioon, että Kongon sotilasjohtajat johtivat ihmisoikeuksien puolustajan Pascal Kabungulu Kibembin tapon tutkimuksia vuonna 2005 sekä toimittajien Franck Ngycke Kangundun ja hänen vaimonsa Hélène Mpakan tapon tutkimuksia marraskuussa 2005, Serge Maheshen tapon tutkimuksia kesäkuussa 2007 ja Didace Namujimbon tapon tutkimuksia marraskuussa 2008 ja että näihin tutkimuksiin liittyi vakavia väärinkäytöksiä,

- M. ottaa huomioon, että Bosco Ntagandaa koskevan, sotarikoksista, lapsisotilaiden värvääminen mukaan lukien, huhtikuussa 2008 annetun kansainvälinen rikostuomioistuimen (ICC) pidätysmääräyksen vuoksi Kongon demokraattinen tasavalta, joka on Rooman perussäännön osapuoli, rikkoo laillisia velvoitteitaan tehdä yhteistyötä ICC:n kanssa, johon sisältyy muun muassa sellaisen henkilön pidättäminen, josta on annettu pidätysmääräys; ottaa huomioon, että sen sijasta Kongon demokraattinen tasavalta on ylentänyt Bosco Ntagandan huippuasemaan Kongon armeijassa, mikä korostaa käsitystä siitä, että ihmisoikeusrikkomuksista ei rangaista, ja lisää siten ihmisoikeusrikkomusten määrää,
- N. ottaa huomioon, että tietyissä Kongon demokraattisen tasavallan osissa on ollut vuosia käynnissä sisällissota, joka on johtanut joukkomurhiin, joukkoraiskauksiin ja laajalle levinneeseen lapsisotilaiden värväämiseen,
- O. ottaa huomioon, että joukkomurhat, erityisesti Ugandasta peräisin olevan puolisoitilaallisen ryhmittymän, LRA-vastarinta-armeijan (Lord's Resistance Army) tekemät joukkomurhat koskettavat tällä hetkellä kaikkia Kongon demokraattisen tasavallan naapurimaita,
- P. ottaa huomioon, että kansalaisjärjestöjen henkilökunta on myös joutunut kokemaan siviiliväestöön kohdistuvaa vainoamista ja tämä on johtanut humanitaarisen avun supistumiseen Kongon demokraattisessa tasavallassa,
- Q. ottaa huomioon, että Kongon demokraattisen tasavallan itsenäisyyden 50. vuosipäivää vietetään pian ja että ihmisoikeudet ja demokratia ovat keskeisiä maan kehityksen kannalta,
1. tuomitsee voimakkaasti Floribert Chebeya Bahiziren tapon ja sen että hänen autonkuljettajansa Fidèle Bazana Edadi on edelleen kateissa; ilmaisee täyden tukensa heidän perheilleen;
  2. kehottaa perustamaan riippumattoman, luotettavan, perusteellisen ja avoimen tutkintakomission tutkimaan Floribert Chebeya Bahiziren kuolemaa ja Fidèle Bazana Edadin olinpaikkaa ja toteuttamaan toimia, joilla varmistetaan, että molempien miesten perheitä suojellaan;
  3. vaatii, että vastuulliset henkilöt selvitetään ja tuodaan oikeuden eteen ja että heitä rangaistaan Kongon lakien ja kansainvälisten ihmisoikeuksien suojelua koskevien määräysten mukaisesti;
  4. pitää myönteisenä sitä, että viranomaiset vastasivat Floribert Chebeya Bahiziren perheen pyyntöön riippumattoman ruumiinavauksen suorittamisesta kutsumalla Franklin Van de Grootin johtaman hollantilaisen oikeuslääketieteen asiantuntijaryhmän tutkimaan kuoleman syytä;
  5. ilmaisee syvän huolensa ihmisoikeuksien puolustajien tilanteen yleisestä huononemisesta Kongon demokraattisessa tasavallassa; kehottaa Kongon demokraattisen tasavallan viranomaisia noudattamaan täysin Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokouksen joulukuussa 1998 hyväksymää ihmisoikeuksien

puolustajia koskevaa julistusta ja panemaan täytäntöön YK:n vuonna 2009 tekemään yleiseen määräaika-arviointiin sisältyvät suositukset, jotka ovat toimia ihmisoikeuksien puolustajien suojelemiseksi; korostaa, että ihmisoikeuksien puolustajien ja toimittajien viime vuosina tehdyistä murhista vastuussa olevien rankaiseminen on olennainen osa maan demokratisoitumista;

6. tuomitsee ihmisoikeusaktivistien, toimittajien, poliittisten vastustajien, uhrien ja todistajien meneillään olevan sortamisen Kongon demokraattisessa tasavallassa; kehottaa jäsenvaltioita varmistamaan, että näitä ryhmiä suojellaan, ja toimittamaan tätä varten logistista ja teknistä tukea ihmisoikeuksien puolustajia koskevien suuntaviivojen mukaisesti;
7. tuomitsee LRA:n ja muiden aseellisten ryhmittymien tekemät hirmuteot Kongon demokraattisessa tasavallassa;
8. korostaa, että on torjuttava korruptiota ja saatettava ihmisoikeusloukkauksiin syyllistyneet Kongon armeijan sotilaat ja poliisivoimat oikeuden eteen, ja tähdentää, että Yhdistyneiden Kansakuntien rauhanturvaoperaatio Kongon demokraattisessa tasavallassa (MONUC) on tässä keskeisessä asemassa operaatioiden yhteisen suunnittelun ja täytäntöönpanon sekä väärinkäytöksiä selvittävien kunnollisten vastuujärjestelyjen avulla; kehottaa erityisesti Kongon demokraattista tasavaltaa täyttämään kansainväliset oikeudelliset velvoitteensa ja pidättämään Bosco Ntagandan ja tuomaan hänet kansainvälisen rikostuomioistuimen eteen;
9. kehottaa kaikkia osapuolia tehostamaan kamppailua rankaisemattomuutta vastaan ja pitämään kiinni oikeusvaltion periaatteesta; kehottaa Kongon demokraattisen tasavallan hallitusta varmistamaan, että ihmisoikeusloukkauksiin ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden rikkomuksiin syyllistyneet saatetaan vastuuseen teoistaan ja että maa toimii täydessä yhteistyössä kansainvälisen rikostuomioistuimen kanssa;
10. korostaa, että EU ja Kongon demokraattinen tasavalta ovat allekirjoittaneet Cotonoun sopimuksen, jossa mainitaan nimenomaan ihmisoikeuksia, demokratiaa ja oikeusvaltion periaatetta koskevat kaikkien osapuolten velvollisuudet; kehottaa kiinnittämään erityistä huomiota näihin kysymyksiin sopimuksen arvioinnin yhteydessä;
11. kehottaa Kongon demokraattisen tasavallan hallitusta maan itsenäisyyden 50. vuosipäivän yhteydessä sitoutumaan päättäväisesti sellaisten poliittisten käytäntöjen edistämiseen, jotka ylläpitävät ihmisoikeuksia ja lujittavat oikeusvaltiota;
12. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille, Afrikan unionin toimielimille, YK:n pääsihteerille, YK:n turvallisuusneuvostolle, YK:n ihmisoikeustoimikunnalle ja suurten järvien alueen hallituksille ja parlamenteille.